

Asia: Lausuntopyyntö, Kotaselän tuulivoimahankkeen YVA-selostus, Oulun Yli-li (POPELY/2272/2023)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi, kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiä Ilmatar Kotaselkä Oy suunnittelee 14–18 voimalan tuulivoimahanketta Oulun pohjoisosiin. Hankealueen pinta-ala on n. 3000 ha ja suunniteltujen voimaloiden korkeus 350 m. Sähkönsiirto toteutetaan jo rakennetulla 2 x 110 kV liityntävoimajohtolla.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin ja poronhoitoon.

Kotaselän tuulivoimahankkeen luontovaikutukset on arvioitu kattavasti eri hankevaihtoehdoille. Arvion perusteella hankealueen luonto koostuu pääosin talousmetsistä ja tavanomaisista metsätalouksympäristöistä, ja vaikutukset useimpiin luontokohteisiin jäävät vähäisiksi. Kasvillisuuteen, luontotyypeihin ja muuhun eläimistöön kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin paikallisia ja rajattuja, eikä hanke yksinään heikennä merkittävästi lajien elinolosuhteita.

Tuulivoimahankkeen merkittävimmät luontovaikutukset kohdistuvat erityisesti linnustoon, poronhoitoon sekä paikallisiin suoluonto- ja metsätalousalueisiin. Hankealueella esiintyvät luontotyypit ovat pääosin ojituksen ja metsätalouden muuttamia, ja rakentaminen kohdistuu pääasiassa talousmetsä- ja suoalueisiin. Arvokkaat luontokohteet on suurelta osin rajattu rakentamisen ulkopuolelle.

Hanke lisää kuitenkin jonkin verran elinympäristöjen pirstoutumista, mutta ekologisiin yhteyksiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Suojelualueisiin kohdistuvat vaikutukset ovat VE2 vaihtoehdossa vähäisiä, kun taas VE1 vaihtoehdossa vaikutukset ovat kohtalaisia, koska yksi voimalapaikka sijoittuisi lähelle arvoluokkaan yksi kuuluvaa Isosuon suojelualueita. Lähialueilla sijaitseviin Natura-kohteisiin (Poikainlammit–Karhusuo ja Hirvisuo) kohdistuu VE1-vaihtoehdossa kohtalaisia, mutta VE2:ssa vähäisiä vaikutuksia. Riskit liittyvät erityisesti häiriöihin linnustolle sekä suoalueiden lähelle sijoittuviin voimaloihin.

Linnustoon kohdistuvat vaikutukset ovat hankkeen keskeisin luontovaikutus. Erityisen suuria vaikutuksia arvioidaan kohdistuvan metson soidinalueisiin sekä mehiläishaukkaan. Lisäksi teeren soidinalueisiin ja muuttolinnustoon kohdistuu kohtalaisia vaikutuksia. Kokonaisuutena pesimälinnustovaikutukset ovat suuria molemmissa vaihtoehdoissa, mutta VE2 vähentää riskejä hieman voimaloiden vähäisemmän määrän ja sijoittelun ansiosta.

Vaikutukset painottuvat rakentamisvaiheen elinympäristömuutoksiin. Talousmetsät muodostavat valtaosan alueesta, joten valtaosa pesimälajistosta ei ole erityisen herkkiä maankäytön muutoksille, mutta vanhan metsän lajit voivat kokea paikallista elinympäristökatoa voimalapaikkojen ja teiden rakentamisen seurauksena. Kokonaisuutena tuulivoimahanke aiheuttaa linnustolle vaikutuksia, jotka kohdistuvat erityisesti pienialaisiin vanhan metsän elinympäristöihin, muutamiin uhanalaisiin pesimälajeihin ja muutonaikaisiin lintuihin (kurki, isot vesilinnut, petolinnut), mikä tulee huomioida riskien minimoinnissa. Petolintuja ja kanalintuja koskevat riskit liittyvät lähinnä törmäysvaaraan. Kanalintujen törmäysriskiä voidaan alentaa maalaamalla voimaloiden rungot näkyviksi.

Kotaselän tuulivoimahankkeen linnustovaikutukset ovat hallittavissa, kun suunnittelussa huomioidaan arvokkaat luontokohteet ja lajiesiintymät. Hankealue ei sijaitse tärkeiden muuttoreittien ytimessä lukuun ottamatta kurkea ja piekanaa, ja suurin osa linnustosta koostuu talousmetsien yleislajeista. Uhanalaisille ja vastuulajeille kohdistuvat vaikutukset ovat paikallisia ja lievennettävissä huolellisella suunnittelulla. Hankkeen vaikutusten kannalta keskeistä on voimaloiden ja teiden sijoittelun optimointi, erityisesti vanhan metsän alueiden ja Isosuon/Lompisuon suokokonaisuuksien reunojen välttäminen sekä kanalintujen soidinalueiden ja arvokkaiden luontokohteiden säilyttäminen toimintojen ulkopuolella. Rakentamisen ajoittaminen lintujen pesimäajan ulkopuolelle on tärkeää.

Poronhoidon osalta Kotaselän tuulivoimahankkeen päävaikutukset kohdistuvat Kiimingin paliskunnan poronhoitoon sekä jossain määrin myös Kollajan paliskuntaan. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) osana on laadittu myös kattava poronhoidon erillisselvitys. Niissä Kiimingin paliskuntaa ja sen poronhoitoa esitellään tarkasti. Arviointiselostuksessa on myös tunnistettu tuulivoimahankkeen keskeisimmät todennäköiset vaikutukset alueen poronhoitoon. Eri aineistoja on käytetty monipuolisesti mukaan lukien porojen GPS-seuranta-aineistoa. Myös paikallisten poronhoitajien kokemusperäistä tietoa on hyödynnetty hyvin. Lisäksi YVA-selostuksessa (sis. poronhoidon erillisselvitys) on kuvattu keskeisiä haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämiskeinoja sekä esitetään vaikutusten seurantaa. Kokonaisuudessaan YVA-selostus ja sen liitteenä oleva poronhoidon erillisselvitys on laadittu erittäin kattavasti.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi on erittäin vaikeaa, sillä tutkimustietoa tuulivoiman vaikutuksista porojen liikkeeseen ja laidunten käyttöön sekä poronhoitoon ja sen kannattavuuteen on vielä erittäin vähän. Tämän vuoksi myös epävarmuudet hankkeen todellisista vaikutuksista jäävät väistämättä suuriksi. YVA-selostuksessa hankkeen kokonaisvaikutusten suuruus päädytään arvioimaan kohtalaiseksi. Arviota perustellaan erityisesti hankealueen koolla suhteessa paliskunnan kokonaisalaan ja saatavilla oleviin laidunresursseihin. Toisaalta YVA-selostuksen liitteenä olevassa poronhoidon erillisselvityksessä vaikutukset sekä porolaitumiin ja porojen laidunnukseen että porotalouteen arvioidaan suuriksi. Erillisselvityksessä päädytään suureen haitalliseen vaikutukseen, mm. koska hankealueen sijainti on arvioitu paliskunnan poronhoidolle keskeiseksi. Luke näkee, että molemmat arviot ovat mahdollisia, mutta katsoo, että hankesuunnittelussa olisi hyvä varautua siihen, että erillisselvityksessä todettu suuri haitallinen vaikutus voi myös toteutua. Sekä YVA-selostuksessa että poronhoidon erillisselvityksessä yhteisvaikutukset Pahkakosken hankkeen kanssa arvioidaan suuriksi.

12.2.2026

Luke näkee, että toteutuessaan Kotaselän tuulivoima-alueella voi mahdollisesti olla suurikin vaikutus Kiimingin paliskunnan poronhoitoon, mutta epävarmuudet ovat suuria ja vaikutusten suuruus riippuu mm. siitä, missä määrin tuulivoima-alue tulee vaikuttamaan porojen kevät- ja syyskiertoon sekä vasoma-alueiden käyttöön. Luke yhtyy näkemykseen, että yhteisvaikutukset Pahkakosken hankkeen kanssa ovat todennäköisesti suuret.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kotaselän tuulivoimahankkeen luontovaikutukset keskittyvät erityisesti linnustoon, jossa vaikutukset ovat merkittäviä. Vaikutukset kasvillisuuteen, luontotyyppeihin, eläimistöön, ekologiin yhteyksiin ja vesistöihin ovat pääosin vähäisiä ja rajoittuvat rakentamisvaiheeseen. VE2 on ympäristön kannalta lievempi vaihtoehto vähäisemmän voimalamäärän ja suojelualueisiin nähden edullisemman sijoittelun ansiosta. VE1 vaihtoehdossa osa voimaloista sijoittuu lähemmäs ekologisesti merkittäviä alueita. Poronhoidon osalta Luke näkee, että toteutuessaan Kotaselän tuulivoima-alueella voi mahdollisesti olla suurikin vaikutus Kiimingin paliskunnan poronhoitoon. Epävarmuudet ovat suuria ja vaikutukset riippuvat mm. siitä, missä määrin tuulivoima-alue tulee vaikuttamaan porojen kevät- ja syyskiertoon sekä vasoma-alueiden käyttöön. Luke yhtyy näkemykseen, että yhteisvaikutukset Pahkakosken hankkeen kanssa ovat todennäköisesti suuret.

Nina Peuhkuri

Operatiivinen päällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 12.02.2026 klo 07:53:25.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Pekkarinen, Esa Huhta

Liitteet:

Tiedoksi: